

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De valore et utilitate missarum pro defunctis celebratarum

Jacobus <de Paradiso>

[Heidelberg], 1493

Utrum perfecta dei opera possunt impediri demonis malicia

[urn:nbn:de:bsz:31-310083](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-310083)

Utrū perfecta dei opera possunt impediri de
monis malicia Cōtra primū arguitur sic.

Perfectū ē cui nō potest fieri addicō. s3 oib3 dei
operib3 potest fieri addicō. vt operi creacōis natu
re superadditur opus recreacōis gratie qđ perfici
tur per op3 glorie accidentaliter augibile. Cōtra se
cūdu Voluntati diuine nemo potest resistere cuius
posse n̄ ē impedibile. at eis sapiētia vicit maliciam
nichil ergo potest dmonis malicia cōtra dei opera
Pro primo ē illud Canticū moisi Date magnificē
tiam deo nostro dei perfecta sūt opera Et i psalmo
io3 dñe dñs magnificatus es vehemēter vbi sequi
ter enūerat magnifica dei opera ad hāc q3 signifi
cāt opera gratie s3m mysticū intellectum. et signifi
cāt opera glorie s3m anagogiā. Pro .2o ē. qđ demō
indet hūane salutē igitur cōtrariū ē oib3 operi
b3 saluatoris .respōdebat magister jo. d. nichiliniā
per has propositiōes quarū maior ē ista videlicet

Trinū op3 dei perfectū ē i homie cōsummatum.

Sico op3 dei trinū quarū hominē respicit se3 na
ture gratie et glorie Primū ē efficiēter effusū scđm
formaliter superfusū terciū finaliter refusū In pri
mo hō d nichilo educitur per op3 creacōis In 2o ad
deū adducitur In 3o redit spiritus ad dñm qui de
dit illū Primū a propriatur patri 2m filio 3m spiri
tu sancto Si quidē añ omnia op3 dei trinū ē itra se
cū propter imēsitatē suā et ifinitā cōmunicabilita
tē se cōmunicet i triplicē subsistētiā personālē alioquē
nō se perfecte cōmunicaret qz n̄ ūbratice et quasi pū
ctaliter i creaturis. hae cōmunicacōe ab itra n̄ posu
ta. cuius vestigiū d necessitate relucet i quolibet

opere dno causaliter ad extra producto et opera-
tio dei extrinseca presupponit perfectionē intra. scdo
dixi Opus dei perfectū qd sic probatur ex agente et
agēdi mō ac fine intēto perpēditur omīs perfectio
Ex agente quidez i quo perfecte sūt oīa agēdi prin-
cipia .ex mō agendi si i depēdēt a se per se et prop-
ter se agit nulli alteri agēti intēns. nec formam a-
gendi ab alio discēs nec ad finē alterius alteri sub-
mīstrās. Ex fine intēto si bonus i se bonus oībus
nocuus nemini Hec oīa vidēda sūt i operibus
dei i quo perfectissima sūt oīa agēdi pīcipia qz sūt
posse scire et velle. Posse quidez n̄ in peditū qz omī-
potēs. scire nō ob umbratū qz lux pura et velle ab
oī iūdea relegatū qz sūmūz bonū ymmo pura bor-
nitas In primo relucet patris oīa patrātis potētia
In scdo verbi ab eo gēti oīm artifex sapiētia qui
modū dīcē actōis dēducit a fine intēctōis vsqz ad fi-
nē exēcutōis. media singula disponēs suauiter. in
tertio spūs dñi bonus potētiā et sapiēciā amica-
biliter connectit vt cūcta que a patre facta et filio
formata sūt i spū sancto bōitatis ornatū suscipiāt
quaremūs spū ornāte celos et qui ferebatur super a-
quas id ē super primā fluitātē materiā cuncta que
deus fecerat essent valde bona Hec insinuātur in
verbis Apostoli ad . Romanos xio . Ex ipso per
ipsuz et i ipso sūt oīa .ex ipso sicut ex primo fenta-
li ornāte pīcipio ex quo sūt oīa et ipsum ex nullo.
per ipsuz sic per pr mū fortunū exemplar a quo pro-
cedūt i res naturales forme rerū. In ipso sic in bo-
niflūo cōtinēte qz nichil eorū odit que fecit sed oīa
amat atqz cōseruat et hoc i timori cōseruacione.

quaz res cōseruari potest per propria cōnaturalia
picipia vel in loco suo naturali. vnde dixit. poet^{us}

In ipso viuimus mouemur et sumus. in ipso
qui ē ens encū vita viuētium et principius finale
oīm. a quo dependet celum et terra et tora natura.
Ab hoc ente derivatū est omnibus esse et viuere ac
intelligere hīs clarius hīs vero obscurius primo
celi. Ab hoc agente primo depēdit omne agens se/
cundū. in virtute agens sibi a primo acomodata
ymmo nulla creatura subsisteret nisi causa que de/
dit esse iflueret quare primo cōuenit oīs causal/
tas actiua. et sic ē prima causa primū efficiens. sū/
ma forma vltimus finis alpha et o primus et no/
uissimus. Scide patz vltim illius propositiois
quo hoc opus perfectū sit in homine cōsumatur. qz
hō est finalis et vltima creatura ī qua creator suā
expressit ymaginē et similitudinē ī qua oīs crea/
ta perfectio ī vnam colligitur. vt sit quasi rerū cre/
atarum breuis epilogus. ideo dicimus minor mū/
dus. quare etiam dicitur a saluatore omnis crea/
tura. nō vniuersaliter distributic sed finaliter col/
lectic. Exēplat etiā ī se diue motōis presidētia. sic
em̄ ē primus maior. motu primū mobilis totā mo/
uēs naturā corperalē cuius motus est vita quedā
oibus deorsū subsistētibz. sic aīa hoīs mouet totū
corpus motu vitali cordis Itaqz scdm legitimū
ordinem originalis iusticie corpus suberat anime
aīa spiritū spiritus deo Tenetur ob id hō scdōz spi/
ritum deum colere et deo pre omnibus creaturis
gratiarum actiones referre in quo nedum opus
nature sed et gratie cōsumatur. ē quod est supra
C. iiii

naturā qđ iterū n̄ purū s̄z hominē et deū sc̄z christū
ām. stratur per christū dico qui supra naturā con
ceptus. natus passus mortē. resurrexit. ascendit. spi
ritū sanctū misit. per quē filios adoprionis cōstitu
it. et nouē gratie regeneracōez instituit Sic enim
i generacōe naturali ex hoīe generatur hō sic ige
neracōe spūali vbi p̄cipiū generatōis est christus
qui est hō et deus generatur n̄ hoīes per naturā sed
ex deo generatur dij. per gratiā. joh. j. dedit eis po
testatē fili. dei fieri. Et. joh. 10. videre qualē caritas
tē dedit nobis vt filii dei noīemur et sumus parz igitur
qd̄ i hoīe ē quasi circulus ex processu creacōis
et recreacōis a deo et ad dū cōpositus. qui circulus
īcipit a verbo per qđ oīa facta sunt et i ipsuz iterū
redit qđ verbū caro factū mediator est dei et homi
nū a quo participatur i nobis esse grē et consuma
tur beatitudo glorie Iuxta illud. joh. Hec ē vita
eterna vt cog. te re. Attēto quod sic circulus vltis
nature cōditē fit per mediū hoīs i quārum est vltē
causatū ad extra oīm artificū. Ita circulus redit
etionis gratūte fit per medium qđ est vltē produc
tū ad intra. Et circulus reductōis gloriose seu be
atifice fit per mediū esse naturaliter vltē qđ est ve
ritas dīna iquātū est vniūformis lux et vita qz me
dio sunt sibi i vicem insperabiliter cōiuncta. Si
quid natura nostra i dīnū suppositū ē transposita
quē admodū requirit vltis rerū cōsumacō qz cōple
tur i vltimo creaturaz cū vniūerse creacōis p̄nci
pio Et ideo sic mediū prime reductōis ē hō cōditus
Ita mediū sc̄de reductōis ē hō cōditus et eternali

ter genitus et mediū terciē reductōis est hō taliter
cōditus eternaliter genitus et ī luce vritatis super
ne intellectualis visus s̄m qđ supra allegatū ē hec ē
vita eterna terminus igitur ī opere nature fuit ho
mo cōditus qui post lapsū per filiū dei eternaliter
genitū et in nostra natura tēperaliter natū iterū
reductus et reperatus ē et ī suū reparatore beari
fice cognituz finaliter beatificatus est et sue cōsu
macōie felicē accipit finem et Sequitur minor

Cui resistet demonis malicia quā vicit dei sapi
ētia suauiter disponēs omnia Paret ex nomine
suo quo Satanas appellatus ē. i. ad iūsarius qm̄
omni bono aduersatur. licet ipse a bono deo bonus
factus s̄ ī veritate nō stetit et suo creatori qđamō
equari voluit. Hic ordinē a deo īstitutū turbare et
peruerrere n̄sus ē fuit quidā creatura sub creato
re posita quatenus sue bonitatis īfluxū ī desinēter
recipiēs cōseruaret Sed timore superbie a seipso
depranatus se diuine bonitatis ī fluxui sub trayit et
ne hōi cōmunicaretur īuidit dolore grauissimo cō
fectus super excellētia hōis ad quā deo miserāte ī
suplemētū angelice ruine vidit illū sublimatū In
hīs igitur duabz malicijs superbia atqz īuidia to
ta prauitas affectus angelici cōsistit que sui mali
uestigia homini imprimere nititur quare et eun
dem sicut ipse per superbiam cecidit temptare cu
rauit. Nouerat enim hominem ad ymaginem dei
factum ut suū factorem ymutaretur eum in rec
titudine qua conditus fuit. Hinc demon a deo apo
statans hominem a dei ymagine et ab hac deifor

mi ymita gin e a vertit et a loco immortalitatis in
qua a deo erat positus vt obediens. hunc custodiret
in exilium mortis demare fecit et dum vit obedi
uit mulieri et hec serpenti bene ordinata politia et
gratiosa yconomia peruersa est. et hoc inesse suo
monastico per rebellionem carnis contra spiritum
turbatus est. Est etiam a custodia angelica que
sibi in paradiso contra fraudes diabolicas promi
sa fuit excommunicatus et per cherubin cui in pleni
tudine scientie equari voluit expulsus fuit ymmo
vt verius loquar super cherubin conformitatem
dine ambiuit credens serpenti qui ait. Eritis sicut
dij scientes bonum et malum. Et cuius intellec
tus ad instar angelici intellectus erat pleniformis
iam in ignorantiam venit factus vt tabula rasa i
qua nichil depictum est. Et varia facta sunt homi
ni incomoda quoniam humana natura que creat
ta fuit libera. facta est multipliciter ancilla. Ho
mo quidem cum in honore esset non inreliquit se et
opus dei perfectum in homine exemplatum mali
cia demonis deformatum est. et malicia demonis
bonitatis dine communicatio et refluxus in parte
impeditur. Non autem potuit demon resistere do
in se a quo proicetus est in damnationem et perper
rue relegatus. Nec potuit resistere operi eius per
fecto in maiori mundo. Sed se homini et minori
mundo opposuit. Et sic quoniam a mundo archi
tippo auertens mundum maiorem secundum quod
in parte est habitatio minoris mundi et suo seruit

vsui deteriorauit continuis temptacionibus homi-
nem impugnās et a suo architypo per culpam es-
longans. Et sicut prius onsum est .trinum opus
dei perfectum in homine consumatum. Sic ipse
triplici malicia quam poit diuinius insurgit. Pri-
mo contra dei potentiam quamuis impotenter .vi-
olente fuit contra dei sapientiam proteruit per
sanctasticam deceptionem .contra bonitatem de-
menter malum concupiscit .quamuis vt .Sophi-
sta cepiosus ab aparente sapientia hominem in-
bijs de cepit. Et maxime vritur fallacijs quando
que in dictione fallaciter scripturam et mandata
dei interpretans vt faciat credere de nō ente quod
sit ens .et vixim habere speciē virtutis Vritur eti-
am fallarijs cytradictionem que sunt septes vt ad
septem vitia inducat .primo ad superbiam vritur
fallatia petitionis principij arguens ita .Omnis
magnus est honorandus tu es magnus igitur
tu es honorandus .Sed quia homo nichil habet
quod non accepit et ita de nichilo sui potest gloria-
ri quasi de principio .Si autem venerit ad verum
principium iam non in se sed in domino gloriatur
Ad in vidiā vero vritur salatia secundum non
causam .Iste pollet in virtutibus et sic tollit tibi
honorem singularem .Ita causam amoris per-
nerrens .Vritur ad iram fallatia ignorantie elēci-
dum aduersario suo irascitur qui debet irasci cul-
pe nō persone et maxime culpe proprie quā aduer-
saristi ipso arguit et debz vicere malitiā aduersarij.

permittatē et māsuētudinē n̄ aut̄ nutrire per itā
Vritur ad accidiā cōiugationibus int̄libus per e
uagationē mētis qz habūdāt i fallacia accidentis
Vritur ad auaritiā fallacia s̄m plures iterroga/
tōs vt vnā dū ad om̄s necessitates hūanas suble/
uādas dicit sufficere aggregare pecūias qz frequē
ter afferūt plures idigētiās. qz qui plā h̄z pluribus
idiget Vritur ad gulā fallacia s̄m quid ad simplici
ter. sic arguēs Istud ē dilectabil: et bonū gule igitur
ē simpliciter eligēdū Vritur rādē ad luxurias
fallacia ista et altera. qz nō cōiūgūtur extremita
tes cōueniēti medio. fallitiā quoqz proponit cōse
quētis sic arguēs. Generatio filiorū ē bona/ ergo
cessatio a generatiōe ē mala Per ar̄zumētū a cō
trario sensu quod fit ab opposito añcedētis ad op/
positū cōsequētis. Possent qz circa singulas fallaci
as modi paralogis. morū i rēptatōibus demonia
cis fingi quod studiosis relinque. Sed notandū
quod d̄xi dei sapiāz nō nostrā vincere. qz demō ad
huc habēs limpida naturalia quibus abutitur in
malū ē nobis astutior: mille habēs nocēdi artes.
Est etiā potētior et ex sua superbia presūmēs ag/
greditur Cōtra quā humilitate radicari nos pro/
rectōi diuine cōmittamus. Simina igitur virtu
re cū his potissimū aggrediēdū ē. quā proprie me/
retur infirmitatis cognitio. et hūilitas que sola la
queos euadere possit vt legitur de beato anthonio
Huius exemplum legitur i libro regū d̄iosaphat
qui videns hostiū multitudinem infirmum se
eoram deo fatetur et se totum conuertens ad do/
minū iuocauit et preualuit ex hoc et precedētibus

Sequitur conclusio. Ergo perfecta dei opera
propter nos facta licet possunt secundum quid impe-
diri non tamen simpliciter omnino frustrari. Patet
quod si opus gratie frustraretur irreprobus hoc supplebitur
per diuinam iustitiam malum hoc penaliter reformantez
et turpitudine culpe reformabitur per pulchritudinem
iusticie. Unde psalmus. Diuersa via domini mise-
ricordia et veritas Principaliter via est sue miseri-
cordie et bonitatis que si impedimentum quod ha-
buerit erit ex nostra malicia que suggestio de demo-
nis in nobis efficitur sed per diuinam iustitiam re-
peratur. Si igitur in quibusdam diuina bonitas
impeditur hoc tamen impedimentum diuina ius-
ticia reperat et in bonum ordinem reducit. Si vi-
ergo bene quot non omnino frustratur quod fieret
si ordo diuine bonitas a deo institutus quo vidit
deus cuncta que fecerat et erant valde bona quot
desitu eretur Sed hic ordo perseverat licet in qui-
busdam liberum arbitrium habentibus hoc bonum
quo ad eos impeditur ne in seipsis participent ta-
men non omnino frustratur dummodo iniquitas
talium iuste corrigitur et voluntaria malitia coacti-
one pene involuntarie per diuinam iustitiam reforma-
tur ut sic nullum bonum est irremuneratum sic nullum ma-
lum maneat impunitum. A quo nos punitionis malo
preseruet deus ut cum electis semper feciliter gau-
deamus.

Explicit determinatio Eximij et disertissi-
mi doctoris sacre theologie Magistri Joha-
nis de mechilina habita in vniuersitate col-
oniensi in scholis artistarum in quolibet